متن و ترجمه‌ی

اصول کافی

ثقة‌الاسلام
محمّد بن یعقوب کلینی
(۳۲۹ق)

ترجمه: موسسه فرهنگی شمس الضحی

@kafilearn

بسم الله الرحمن الرحیم

كِتَابُ فَضْلِ العِلْمِ

کسی که نان از علمش خورد و به آن بنازد

۱- مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى، وَ عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ جَمِيعاً، عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى، عَنْ عُمَرَ بْنِ أُذَيْنَةَ، عَنْ أَبَانِ بْنِ أَبِي عَيَّاشٍ، عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ، قَالَ سَمِعْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه و آله: مَنْهُومَانِ لَا يَشْبَعَانِ؛ طَالِبُ دُنْيَا وَ طَالِبُ عِلْمٍ. فَمَنِ اقْتَصَرَ مِنَ الدُّنْيَا عَلَى مَا أَحَلَّ اللهُ لَهُ سَلِمَ، وَ مَنْ تَنَاوَلَهَا مِنْ غَيْرِ حِلِّهَا هَلَكَ، إِلَّا أَنْ يَتُوبَ أَوْ يُرَاجِعَ. وَ مَنْ أَخَذَ الْعِلْمَ مِنْ أَهْلِهِ وَ عَمِلَ بِعِلْمِهِ نَجَا، وَ مَنْ أَرَادَ بِهِ الدُّنْيَا فَهِيَ حَظُّهُ.

سلیم بن قیس هلالی گوید از امیرالمؤمنین علیه السلام شنیدم که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: دو گرسنه هستند که سیر نمی-شوند: [یکی] جوینده‌ی دنیا و [دیگری] جوینده‌ی علم. کسی که از دنیا به آن چه خدا برای او حلال کرده است اکتفا کند، سالم می‌ماند، و کسی که از آن در غیر حلال بهره ببرد، نابود می‌شود، مگر این که

توبه کرده یا بازگردد. و کسی که علم را از اهلش بگیرد، نجات پیدا می-کند و کسی که آن را برای دنیا بخواهد، بهره‌اش در حد دنیا خواهد بود.

۲- الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ، عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَشَّاءِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِذٍ، عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَرَادَ الْحَدِيثَ لِمَنْفَعَةِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ، وَ مَنْ أَرَادَ بِهِ خَيْرَ الْآخِرَةِ أَعْطَاهُ اللهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ.

امام صادق علیه السلام فرمودند:کسی که حدیث را برای فوائد دنیوی بخواهد، سهمی در آخرت برایش نخواهد بود. و کسی که آن را برای آخرت بخواهد، خدا به او [هم] خیر دنیا خواهد داد و [هم] خیر آخرت.

۳- عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَصْبَهَانِيِّ، عَنِ الْمِنْقَرِيِّ، عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ علیه السلام قَالَ: مَنْ أَرَادَ الْحَدِيثَ لِمَنْفَعَةِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که حدیث را برای منفعت دنیوی بخواهد، در آخرت سهمی نخواهد داشت.

٤- عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ الْقَاسِمِ، عَنِ الْمِنْقَرِيِّ، عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عليه السلام قَالَ: إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَالِمَ مُحِبّاً لِدُنْيَاهُ فَاتَّهِمُوهُ عَلَى دِينِكُمْ؛ فَإِنَّ كُلَّ مُحِبٍّ لِشَيْءٍ يَحُوطُ مَا أَحَبَّ. وَ قَالَ صلوات الله عليه: أَوْحَى اللهُ إِلَى دَاوُدَ عليه السلام: لَا تَجْعَلْ بَيْنِي وَ بَيْنَكَ عَالِماً مَفْتُوناً بِالدُّنْيَا فَيَصُدَّكَ عَنْ طَرِيقِ مَحَبَّتِي؛ فَإِنَّ أُولَئِكَ قُطَّاعُ طَرِيقِ عِبَادِيَ الْمُرِيدِينَ. إِنَّ أَدْنَى مَا أَنَا صَانِعٌ بِهِمْ أَنْ أَنْزِعَ حَلَاوَةَ مُنَاجَاتِي عَنْ قُلُوبِهِمْ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: هرگاه دیدید عالم دوستدار دنیایش شده است، او را [امین دینتان ندانید و] نسبت به دین خود متّهم کنید. زیرا دوست‌دار هر چیز مشغول محافظت از آن چیزی است که دوست دارد. و ایشان صلوات الله علیه فرمودند: خدا به داود علیه السلام وحی فرمود که میان من و خودت عالمی دلباخته‌ی دنیا قرار مده که او تو را از راه محبّت من باز می‌دارد. زیرا این افراد راهزنان راه بندگی مریدان اند. کمترین کاری که با آنان می‌کنم این است که شیرینی مناجات خودم را از قلب-های آنان می‌گیرم.

٥- عَلِيٌّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ النَّوْفَلِيِّ، عَنِ السَّكُونِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عليه السلام، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه و آله: الْفُقَهَاءُ أُمَنَاءُ الرُّسُلِ مَا لَمْ يَدْخُلُوا فِي الدُّنْيَا. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ، وَ مَا دُخُولُهُمْ فِي الدُّنْيَا قَالَ اتِّبَاعُ السُّلْطَانِ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ فَاحْذَرُوهُمْ عَلَى دِينِكُمْ.

امام صادق علیه السلام از پیامبر نقل می‌کنند که ایشان فرمودند: فقیهان تا زمانی که در امور دنیا وارد نشده‌اند، امین پیامبران هستند. پرسیده شد: ای رسول خدا، وارد شدن آنان به دنیا چیست؟ ایشان فرمودند: تبعیت از سلطان. پس اگر چنین کردند، در خصوص دینتان مراقب آنان باشید.

٦- مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ، عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى، عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ عَبْدِ اللهِ، عَمَّنْ حَدَّثَهُ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِيُبَاهِيَ بِهِ الْعُلَمَاءَ أَوْ يُمَارِيَ بِهِ السُّفَهَاءَ أَوْ يَصْرِفَ بِهِ وُجُوهَ النَّاسِ إِلَيْهِ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. إِنَّ الرِّئَاسَةَ لَا تَصْلُحُ إِلَّا لِأَهْلِهَا.

امام باقر علیه السلام فرمودند: کسی که علم بجوید تا به عالمان بنازد یا با سفیهان مقابله کند یا توجه مردم را به خود جلب نماید، باید جایگاهش را با آتش آماده کند. ریاست اصلاح نمی‌شود مگر برای کسی که شایسته‌ی آن است